Elintarviketeollisuusliitto ry LAUSUNTO

5.3.2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

HE 8/2018 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI RUOKAVIRASTOSTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuultavaksi maa- ja metsätalousvaliokuntaan ja antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Ruokavirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

ETL pitää tärkeänä, että uusi Ruokavirasto edistää elintarvikealan toimintaedellytyksiä monin eri tavoin.

Virastojen yhdistäminen uudeksi Ruokavirastoksi vahvistaisi elintarvikeketjun yhtenäisyyttä ja tarjoaisi mahdollisuuden aitoon toimintatapojen uudistamiseen ja modernisointiin, valvontajärjestelmän ja tietojärjestelmien kehittämiseen paremmin kokonaisuutena.

ETL katsoo, että toiminnan suunnittelussa tulee olla tavoitteena kustannustehokkuus ml. yleishallinto. On sekä elinkeinon että hallinnon etu, että Ruokavirasto pystyisi kohdentamaan resursseja esimerkiksi tietojärjestelmien kehittämiseen, mitkä puolestaan antavat mahdollisuuden tehostaa käytännön valvontatyötä sekä mahdollistaa aiempaa paremmin erilaisten valvonta- ja tutkimustulosten hyödyntämisen.

Laboratorioanalytiikka

Viraston laboratorioiden toimialaan kuuluvat eläin- ja kasvitautien diagnostiikka sekä elintarvikkeiden, rehujen, lannoitteiden ja siementen turvallisuuteen ja laatuun liittyvät laboratoriotutkimukset. Pääosa laboratoriotoiminnasta liittyy virallista valvontaa varten otettujen näytteiden tutkimiseen. Elintarviketurvallisuusvirasto myös vastaa sellaisten näytteiden tutkimisesta, jotka on otettu Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön edellyttämien laajojen valvonta- ja seurantaohjelmien kuten mikrobilääkeresistenssin seurannan, vierasainevalvontaohjelman taikka kasvi- tai eläintautien seurantaohjelmien puitteissa. Virasto vastaa eläinrokotteiden laaduntarkkailusta ennen rokote-erien käyttöönottoa sekä pitää yllä kansallisesti tarvittavaa tutkimusinfrastruktuuria toimialoillaan. Viraston laboratoriotoiminta tukee valvonnan ohella sen muuta toimintaa kuten tieteellistä tutkimusta ja riskinarviointia sekä muuta asiantuntijatyötä. Laboratoriot tekevät tutkimuksia myös yksityisille asiakkaille, erityisesti sellaisilla alueilla, joilla ei ole saatavilla yksityisten laboratorioiden tarjoamaa palvelua. Näistä tutkimuksista merkittävän osan muodostavat tuotantoeläinten omistajille ja eläinlääkäreille tarjottava eläintautidiagnostiikka sekä viljelijöille ja siemenkauppiaille tarjottava siemen- ja vilja-analytiikka.

ETL on yleisesti huolissaan laboratoriopalvelujen tarjonnan niukkenemisesta Suomessa tilanteessa, jossa niillä on yhä enemmän merkitystä niin lainsäädännön muuttuvien vaatimusten kuin tuotekehityksenkin kannalta. Elintarviketeollisuuden omavalvonnalle, laadunvalvonnalle sekä tuotekehitykselle on erittäin tärkeää, että asiantuntevaa

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
info@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
info@etl.fi • www.etl.fi

laboratorioanalytiikkaa on riittävästi saatavilla. **Siksi ETL pitää tärkeänä, että Ruokavirastolle taataan riittävät resurssit elintarvikkeiden koostumus- ja vierasaineanalytiikan ylläpitoon ja kehittämiseen.**

Viennin edistäminen

Esityksessä ehdotetaan mainittavaksi Ruokaviraston tehtävinä elintarvikkeiden sekä eläinten, kasvien ja niistä saatavien tuotteiden viennin edistäminen ja ohjaus. **ETL pitää erittäin tärkeänä, että vientiasioiden hoitaminen on nimenomaisesti kirjattu Ruokaviraston laissa säädettyihin tehtäviin.** Tehtävien kirjaaminen lakiin huomioi viennille nykyään Suomessa annetun painoarvon elintarvikealalla, selkeyttää tehtävän merkitystä Ruokaviraston sisällä, estää tilanteen, jossa elintarvikeketjulle tärkeän viranomaispalvelun saatavuus on epävarmaa sekä osoittaa Ruokaviraston selkeän toimivallan ulkomaalaisille viranomaisille. Kirjaus selkiyttää nykytilaa.

Ehdotettu kohta yhdessä valvontatehtävien kanssa kattaisi Ruokaviraston hoitamat viennin edistämistä, ohjausta ja valvontaa koskevat tehtävät, jotka koskevat muun muassa osallistumista kolmansien maiden asettamien vaatimusten selvittämiseen ja niiden täyttymisen varmistamista, osallistumista erilaisten asiakirjojen laadintaan sekä koulutusten järjestämistä. Ruokavirasto päättäisi nykyiseen tapaan itse periaatteista, joiden mukaisesti se antaa tukeaan vientihankkeisiin. Säännös ei määrittäisi toiminnan volyymia ja resursoinnin tasoa, vaan tuen antaminen tapahtuisi viraston käytettävissä olevien resurssien rajoissa. Toimijoilla säilyisi edelleen päävastuu kolmansien maiden asettamien vaatimusten selvittämisestä.

ETL katsoo, että edellä mainittujen Ruokaviraston periaatteiden tulee olla läpinäkyviä. Resurssien kohdentamiseksi ja optimoimiseksi tulee käydä avointa keskustelua toimijoiden kanssa.

Vientitoiminta hyödyttää koko sektoria eli myös alkutuottajia, vientiyritysten kotimaan kilpailijoita markkinahintapaineen vähenemisen kautta, ja myös valtiota lisääntyvien verotulojen kautta. Ruokaviennin merkitys ja viennin kehittäminen on kirjattu paitsi nykyiseen hallitusohjelmaan, myös keskeiseksi teemaksi Ruokapoliittiseen selontekoon, Ruoka2030. Yritykset ovat avainasemassa viennin kasvattamisessa, mutta valtion on tarjottava apuaan erityisesti niillä markkinoilla, joilla sitä eniten tarvitaan ja joilla valtion avustavalla roolilla on merkitystä.

Vientivaatimuksia joutuvat käytännössä selvittämään sekä yritykset että viranomaiset. Huomattavaa on, että osittain vientivaatimusten selvittäminen on mahdollista ainoastaan viranomaisten toimesta, koska kolmansien maiden viranomainen hyväksyy vastapuoleksi ainoastaan viejämaan viranomaisen. Esim. Kiinan markkinoiden avautuminen suomalaisille lihayrityksille ei olisi ollut mahdollista, jolleivat Suomen viranomaiset omalta osaltaan olisi olleet mukana prosessissa selvittämässä Kiinan asettamia vientivaatimuksia. Vaatimusten selvittäminen edellyttää monissa kulttuureissa myös viranomaisilta hyvien suhteiden luomista ja paikan päällä käytäviä keskusteluja. **ETL pitää tärkeänä, että viime vuosina luotua hyvää toimintamallia ylläpidetään. Viranomaisten vientitehtäviin tulee olla Suomessa sellaiset asiantuntija- ja taloudelliset resurssit, että elintarvikealan vienti on yrityksille mahdollista ja viranomaisten suoritteista perittävät maksut eivät muodostu liian korkeiksi ja käytännössä viennin esteiksi.**

Neuvonta

Ruokaviraston tehtävissä toimialaansa liittyvä neuvonta. ETL pitää Elintarviketurvallisuusviraston viime aikaista lähestymistapaa ”valvojasta valmentajaksi” erittäin hyvänä. On tärkeää, että neuvova ja elinkeinon toimintaedellytyksiä edistävä ote säilyy ja kehittyy myös uudessa Ruokavirastossa.

Kunnioittaen

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

Pia Pohja
toimitusjohtaja